

אמונת אריסטו בהשגחה שחושב שאין הקב"ה משגיח בדרך פרט אלא בעליונים, אבל בתחתונים [לא] ומותר האדם מן הבהמה אין. ובית מלא תלמידי חכמים ובר מינן נופל עליהם נגד השם, כאדם שהולך ודורס כת של נמלים. וכבר דחה הרמב"ם ז"ל זאת הסברה [הלכות ע"ז ספ"א] ואמר שאחר שהשם יתברך משגיח בשכלים הנפרדים בפרט, כל מקום שיש שכל יש השגחה פרטית כפי השגתו בשכל כמו שביארתי. וכל מי שאינו מניח תפלין, והוא קרקפתא דלא מנח תפלין מעולם, הוא מאותם שיורדין לגיהנם ונידונים שם, לפי שנראה שאינו מודה באותה מצוה. אבל המניח תפלין בכל יום מודה בכל, מודה בייחוד ומודה בגאולת מצרים, ומודה בירושת הארץ ומלכות בית דוד. וכן צריך המניח תפלין שלא יישן בהם ושלא יפיח בהם [שבת מט.]. ובכל יכלתו שלא יסיח דעתו מהם. כי אם יסיח דעתו אולי יישן בהם ויפיח בהם.

ושמעתי בשם ה"ר יונה ז"ל כי היה מהדק הרצועה של יד בזרוע כל כך עד שהיה כואב לו זרועו, ומתוך אותו הכאב לא היה יכול להסיח דעתו מהם.

ובשעה שאומר ק"ש ואומר והיו לטוטפות בין עיניך צריך שיניח ידו על תפלה של ראש. ואם מוצא התפלה שלא במקומה צריך לחזור ולברך. דרבנן דבי רב אשי כל אימת דממשמשי מברכין [סוכה מו.]. ולברך בשעה שמניח תפלה של יד ומהדק הרצועה להנחת. ולא ידבר בין תפלה לתפלה עד שיניח תפלה של ראש ואפילו לדבר של קדושה כמו שאמרו [סוטה מד:] שח בין תפלה לתפלה עבירה היא בידו וחוזר עליה מעורכי המלחמה. ובשעה שמניח תפלה של ראש לא יברך כלל, דאע"ג דתפלה של יד אינה מעכבת של ראש ותפלה של ראש אינה מעכבת של יד מצוה אחת הן וברכה אחת לשתיהן. דאימת אמרינן דלא מעכבי זו את זו היכא דיש [לו] שתיהן תפלה של יד ושל ראש ומחמת אונס אינו מניח אלא אחת. דומה הכל [למה שאחז"ל יבמות קד:] כל הראוי לבילה אין בילה מעכבת בו. אבל אם אין לו אלא אחת מהן ודאי מעכבי ולא יניח אחת עד שיהיו בידו שתיהן דומיא דכל שאין [לו] כל ארבעה מינים לא יטול אחד מהן. ואם הניח של יד ובירך ואחר כך הפסיק ושח צריך לברך על של ראש על מצות תפלין. וכן דעת הרמב"ם ז"ל [הלכות תפלין פ"ד, ה"ה]. וכן היה נוהג מורי ה"ר יום טוב אשבילי ז"ל בסוף ימיו. ושמעתי ממנו שטוב לברך בשתיהן [ברכה] אחת מלומר ברכה שלא לצורך מספק, דהאומר ברכה שלא לצורך עובר משום לא תשא את שם י"י אלהיך לשוא [ברכות לג.]. והטעם שאנו מברכין על של יד להנחת. כמו להניח ברכה אל ביתך [יחזקאל מד, ל.]. ועל של ראש על מצות, כי מן המחשבה בא הצווי לנו. ועל זה אנו אומרים אשר קדשנו במצותיו וצונו. הנה בארתי דברים עתיקין אמרן עתיקו של עולם. וסודם ליודעי חן הצדיקים. והיותי מתירא שמא יפלו ביד הריקים קיצרתי הדברים אחר שהם עמוקים. אף [כי] על כל דבר ודבר תלי תילים: ומתוכן תתבונן בישראל כי כולם צדיקים. והמבין וידום יהיה לו שכר חלף השתיקה. ומי שאינו מבין ישתוק ויודה כי הם אמת, כי שתיקה כהודאה דמיא [יבמות פז: ב"מ לז:]. וצריך לטהר